

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišтво (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

O slovensko-nemškem delu Wolfovega slovnika *).

(Gl. „Novice“ od 1. 1874 list 28. str. 222.)

Rajni knezoškof Ljubljanski Anton Alojzi Wolf so v svoji oporoki od 17. avgusta 1858 v §. 26 naročili naslednje:

„Prevzel sem stroške za izdajo nemško-slovenskega in slovensko-nemškega slovarja, ter nakladam kolegiju Alojzijanskemu, svojemu dediču, dolžnost iz moje zapuščine poravnati vse stroške potrebne za popolno tiskovno izvršitev tega dela.“

Ker so priprave za izdajo slovarja že mnogo stroškov prizadale in jih bode za vredovanje rokopisa in za tisk še več treba, premilostljivi knezoškof Jerni Widmer nočejo sami odgovorni biti za porabo dedščine Alojzijanskega kolegija. Zategadel so v dekretu od 3. januarja 1872 št. 12 konečno določbo o tej stvari stolnemu kapitlu prepustili.

Omenjenemu dekretu je bilo priloženo od Dr. J. Bleiweisa izročeno pismo gospoda Navratila, v katerem letá izrekuje pripravljenost pod ondi navedenimi pogoji vredovanje slovensko-nemškega slovarja prevzeti. Pismu je bil pridjan tudi zapisek, v katerem gosp. Navratil našteva dolgo vrsto knjig, katerih bi pri svojem vredovanju potreboval. Obžalujem, da mi ni mogoče g. Navratilovega pisma in zapiska od besede do besede tu priobčiti, ker se rajnega gospod Caf-a list, s katerim se bodo bralci precej seznanili, točka za točko nanj nanaša.

Stolni kapitel, videč pred seboj nalogo polno odgovornosti, se zbere v posvetovanje 10. januarja 1872. Ko so se vsi v seji pričujoči udje stoln. kapitelna seznanili z dekretom premilostljivega knezoškofa in z g. Navratilovim pismom in zapiskom, je bilo sklenjeno enoglasno, da naj se določba o izvolitvi vrednika za slovensko-nemški slovar odloži, in poprej o tej zadevi za svet povpraša učenjak, kateri obče slovi kakor izvrsten strokovnjak v slovanskem jezikoslovju. Ni moglo dvomljivo biti, kam naj se obrnemo. Gospod beneficiat Oroslav Caf na Ptuj je skoro vse svoje življenje žrtvoval slovanskim jezikoslovnim študijam in za slovensko-nemški slovar nam je bil prepustil med vsemi najbogatejšo zbirko, zbirko neprecenljive vrednosti, sad neutrudljive štiridesetletne marljivosti, ne da bi bil zanj od konca kaj zahteval, le to si je pogodil, da se mu vsaka pōla novega slovarja pred tiskom pošlje v pregled. Njega tedaj, moža velike učenosti in blazega srca, smo za svet prosili o zgoraj

omenjenem vprašanju, ali se namreč sme ozir jemati na g. Navratilovo ponudbo.

S pismom od 13. februarja 1872 g. Caf odgovarja naslednje; priobčimo njegovo izjavo od besede do besede:

„Prečastiti gosp. prošt!

Blagovolite mi oprostiti, ka Vam še neseš odpisal in tudi ne gradiva poslal: 1. jaz še gradiva do zadnjega časa neseš mogel prepisati iz skoro 30 let starih izpisov — a dnešnji den je tudi to dogotovljeno; in 2. kakor previdam, se pogovori s g. Navratilom ne mudel! . . .

Jako, jako žal mi je, čast. g. prošt! ka se one dni o slovarji itd. nesva ustmeno pogovarjati mogla: tedaj mora to zdaj pismeno biti:

1. Na Vaš mi zadnji list: srdce se mi je ohladilo, če so bogoslovci moje in tako malčke listeke vestno prepisali, a mislim vse po sedanjem pravopisu, ker sem se jaz v tolikih letih različnih in celo krivih pravopisov poprijemal, ker sem v onem črnem, zadremnem času brez vsakega svetovalca deloval. — Kar se pa lističev čitati ne more, bi mi drago bilo, ako se mi povratijo: tudi Poljski slovarjepisec Mrongowius ima dosti besed brez razlage in dvoumnih, tedaj besedic ne izpuščati, se bo nekda vže razlagavec našel. Potle se ena beseda morebiti po 10krat na lističih ponavlja; pa to zarad tega, ker še ima več pomenov ali je iz družega izvornika; moje načelo je bilo, vsaki besedi nje izvir, in ako je iz naroda, nje kraj podpisati, ako gg. bogoslovci tega neso storili, prosim, da se tako podpisovanje vsej pri tej poslednji pošiljki godi, ker bo ta slovar za trdno podlogo bodočemu jezikoslovju. — Škrinjke in še ostalih besedic mi ne treba vračati.

Zdaj tedaj izročam vse staro ostalo in novo gradivo in po svoji dobri vesti trdim, ka sem vse, kar mi je vse moje žive dni v glavo in pod roko prišlo zapisal od najstarejših „Monumenta Frisingiana v Kopitarjevem Glagolita Clozianus“ str. XXXV in do včerašnjih „Novin“, in od Rozeanskega (Valle di Resia) do Oggersko-slovenskega; sam pa le „Vocabulario — da Sommaripa“ v „Cigale“ Wörterbuch stran IV., ker je nevažen, Vodnikovega rokopisa ker ga je g. Cigale porabil, in „Navratilovega“ ker se nje našel „Slov. Narod“ IV. šte. 137 v mojem dopisu o „P. Bernardus, capucinus Marburgensis“ neseš preiskal. A o svojem delovanju za Ljublj. slovar, o svojih izvornikih in pomočnikih se bom v „Zori“ javil. Golemo se pa čudim, ka tolikega in toliko znatnega slovanskega zaklada ne Miklošič, ne Majar in celo niti Založkar iz „Deutsch-Slov. Wörterbuch von Cigale“ in „Deutsch-Slov. Taschenwörterb. von Janežič zweite Auflage“ nje prepisal! kar pa mora biti!! V „Cigale“ je Vodnik, Janežič pa je bila neumorna bčelica, ki je od vseh krajev toliko dragega blaga nabrala. Jaz sem sicer oba ta imenitna slovarja skrbno preiskoval — pa za čisto drug namen kar me napoti na:

2. G. Navratilov list in zapisek, (obá Vam v zaboju poleg slovanskega gradiva vrnem.)

A) G. Navratilov list:

Preč. g. prošt!

Oprostite mi, ako se predrznem, Vam pred Bogom, pred slovens. narodom in svojo

vestjo vse svoje misli, kar se našega slovarja in g. Navratila tiče, istinski odkriti:

a) G. Navratil pripravi izrekov iz novejšje književnosti pogreša; jaz mislim: pravi namen tega slovarja, ki je pred vsem za Slovence pisan, je le: po mogočnosti vse slovsko blago vkup spraviti, Slovenec onih lahko greša — za Nemce je „Deutsch-slov. Wörterb.“ Če je treba bilo, sem jaz pri besedah pravo rabo zaznamoval brez praznih izrekov; gola slama bi slovar samo debelila.

b) G. Navrat. pogreša nabirkov iz novejših znanstvenih knjig. Lehko: mojega poslednjega gradiva še nje vzravno, v tem bode pa nahajal vse besede iz knjig „Slov. Matice“, „sv. Mohora“ itd. bo nahajal iz časopisov sem od 3 let; to je: v mojem zdanjem gradivu tudi še, (kakor sem gore omenol) Cigale in Janežič široko vrzel delata.

c) G. Navrat. dalje pravi: Po tem takem bo meni samemu zdaj nabirati. Ne! pred Bogom!! tega mu nje treba (primerite gore a) b):

d) Kar pa g. Navratil o rastlinskih latinskih in nemških imenih piše, mu bo delalo res krvavih težav, ako uže zdaj nje v botaniki strokovnjak. Jaz sam (pa ne botaničk strokovnjak) sem se iz vlastnega nabiranja, iz Vrhnjaka, Medveda, Tuška, Robiča, Kuleka in iz drugih slovanskih slovarjev presvedočil, ka je v naših rastlinskih imenih ogromna mešanica: za eno rastlino večkrat po 12 izrazov, pa premešanih za druge; slovar pa ima dolžnost vse izraze sprijeti, da bode pravemu strokovnjaku na voljo in legoto, kar je najprikladnejšega izbrati in ustanoviti. (Tudi o tem v „Zori“ več.) Slovar ima hramba biti za slov. blago, iz njega bodo uže učenjaki za svojo stroko pametno jemali; slovarjepisec spravlja lo gradivo — in učenjaki bodo stavili slavni hram učenosti in ved. Postavim: kalina je od Kranjske meje (za Štajarskim do Kamčatke, od ledenega severa do Carigrada „viburnum opulus“; v tem se pa samo Kranjci in Srbi pačijo. Pa vsaj je tudi v Nemškem takó, tako? (ne! pa uže določeno!)

e) O sumljivih besedah, kakor g. Navratil dalje piše, brez pisateljev imena in kraja jaz molčim.

f) G. Navratil govori o rešetanju itd. vsake besedice, o tem nize pri njegovem zapisku.

B) G. Navratilov „Zapisek onih knjig itd. Dnes je ravno pust: zatore mi mil. gosp. prošt, odpustite, ako po svojem presvedočenju tudi pusto pišem, pa vendar pišem in si roke umijem, ter rečem: salvavi animam meam!

Ko gledam g. Navratilov „Zapisek potrebnih mu knjig“ me groza in srd grabi, ker izročate in upate gradivo Slov. slovarja Človeku, bodi še si toliko izvrsten gramatik, — človeku, kateri njenega slovarčeka nēma, še tedaj tudi njenega nje prebral, še tedaj do dnešnjega dne nje jezikoslovec — in on se hoče, bi rekel, ob enajsti uri s tolikimi tudi tujimi jeziki, katerih se do zdaj nje učil, nad naš slovar spraviti; basen mi tukaj na misel hodi: polže s orehi pitati!!! — Pa še tudi strah me grabi, ker g. Navratil v svojem „listu“ obeta slovar za praktično življenje, ne pa zaklad starih besednih korenin.

a) Za praktično življenje? zakaj pa zahteva knjig sorodnih in tujih jezikov, ali misli g. Levstikovim potem hodite? tedaj bi bil slovar ad gēcas calendas (Tukaj moram pristaviti, da sem jaz sam uže spisal pa ne v i ali

*) „Slovenec“ naprošen priobčuje to pismo v zadevi slovarjevi doslej sam še ni spregovoril, spregovoriti pa hoče v godni priliki.

5 letih: „Kritični-jezikoslovski slovenski slovar,“ pa sem ga odložil od Ljublj. praktičnega slovarja.)

b) — za zaklad starih korenin — in gore govori g. Navr. o rešetanju — tedaj gorje! našemu ogromnemu gradivu, trudu in plodu tolikih let! In ali g. Navratil vé ločiti stare in nove! korenine?!? ali on res na pamet vé vse slovenske besede od laške do madžarske meje? ali, jih je uže kaj sam zapisal? — on, ki je več let Slovenije ločen!!! On bode tedaj, kakor se v „listu“ hrusti „lesišče sine“ med Slovenskim narodom na Dunaju zalezoval!!!?

Po tem takem se je po pravici bati, ka bi g. Navr. vse besede Trubarjeve, Bohoričeve, J. Dalmatinove itd. izpustil! Da le o sebi rečem: Zakaj sta mi tedaj g. Dr. Bleiweis in rajni Metelko pred 30 leti toliko starih knjig in rokopisov v porabo pošiljala. G. dr. Bleiweis še Vam je živa priča! In o kateri besedi za Boga se sme reči, ka je stara? če je več na Kranjskem nč, pa če je pri nas, ali na Ogrskem, postav. veth Jarnik 43 sachalt in pravi: postarana beseda s*, na našem Pohorji pa še v obliki vetk veselo živi — in v obliki veth pri vseh Slovanih; ali jo zavržem? itd. Nam je le treba tako nerazumno zvane besede „postarane“ oživljati, kar naši učenjaki v vseh strokah tudi uspešno delajo, ne pa novih kovati ali od drugod krasti.

Pa prestopimo na g. Navratilov „Zapisek potrebnih mu knjig“

1. Kar se tiče knjig inoslovanskih pod štev. 1), 2), 3), 7), 14), 18)! Babukič je le grammatiko spisal, tedaj morti Mažuranič ali Veselič? 19) teh knjig mu čisto ne treba, sicer bi moral imeti še Srbsk. V. Štefanovića, Stullia itd., Bolgarsk. Cankova in Bogorova, Poljsk. Mrogovius-a, Lindea, Češk. Jungmanna, Slovačk. Brnolaka itd. pred vsem pa Hrvatsk. Habelića, Jambrešića, Belostenca in Kristianovića itd. Verjemite mi za Boga! vse te slovarje sem jaz uže davno trgal in za naš slovar porabil.

2. Kar se pa tiče knjig pod štev. 4), 5), 6), tudi teh mu za naš praktični slovar ne treba: jaz sem vsa nemška idiotica iz Gradčkih knjižnic, pa za svoj jezikoslovski slovanski slovar preiskal: za to pa Vam bodi g. dr. Muršec v Gradcu svedok.

3. Kar se pa tiče knjig pod št. 15), 16), teh mu je pa najmanje treba; sicer bi moral imeti tudi in pred vsem laški, francozki (post. P. Markus, Gutsman. lišer Kanzel, tudi Janež. I 1. Jarnik Etym. 185 pa praša: „lišer — woher? odgovorim iz francozk. la chaire cathedra), turški (post. P. Mark. wyrjot (sic) Einhorn, in celo estnski slovar (post. levica na Pohorji, Folkm. Fabule, Janež II. = Lerche estnski loiw, na Pohorji tudi lévka, v Sanskritu pa lāva, lāvaka, primeri Zeitschrift v. Dr. Kuhn Berlin VI 192 itd. Ino Tako Dalje . . .

Za te in tolike študije pa g. Navrat. z našim slovarjem nema ne predvednosti in še menje časa — nam pa je slovarja treba . . .

4. P. Marka, Gutsmana, Jarnika (Megiserja) ne treba nikomur več preiskavati; če pa Murka in Janežiča Slovensko-nemški del pred očmi ima, bo dobro za pregled.

5. „Zapisek“ pod št. 17. Freyer „Fauna“ ne treba, sta jo Janežič in Erjavac dobro iztrebila.

6. „Zapisek“ pod št. 20 Volčičevi istrski pregovori hrvatski so nepotrebni, jih slovenskih ima Cigale dovolje.

7. „Zapisek“ pod št. 21 zakaj? ne vem.

8. „Zapisek“ pod št. 22, 23 in 24, tudi to je uže v redu.

G. Navratilu bi bilo dopovedati, ka tega slovanskega gradiva neso najemniki povrhoma skrpali.

Jaz pa do svoje smrti ne neham, sladkih besedic naše mile slovenščine nabirati. Kadar g. Raičev slovenski slovarček za duhovsko uradovanje dobim, Vam ga v hipu pošljem, in izpise iz pričakovanih „Matičinih“ knjig.

Ne mislite mil. g. prošt! če se Vam zdi, ka se jaz morti baham, ali ka sam želim naš slovar v red spravljati. Bog bodi varuh! Nequaquam nec unquam!!

Tukaj še svojo poslednjo misel izrekam:

1. O Janežiču in Cigale sem uže povedal — da se porabita.

2. Gradivo se spravi prikladno in skladno kakoršnje je; če se pa hoče nekoliko primerjati z drugimi narečji, se nahaja v „Cigale“ in Miklošičevih „Fremdwörter“ — tega pa nam ubogim Slovencem še zdaj ne treba, še tudi druga narečja slovanska bogata in ogromna v tem malo izvrstnega imajo (dr. Krek mi je iz Gradca bil pisal: Daljev slovar je še le gradivo kritičnemu slovarju.)

3. Za to delo bi po mojih mislih najdojstnejši bil spisavec „Jezičnika“ g. Marn dajte mu čas, kakor je dalo ministrstvo gosp. Pajku v Mariboru odpust, da spiše latinsk. slovar, stalo bi pol menje stroškov. Oh da ne bi bilo sploh res: Nemo propheta in patria!

Sklep: To so moje misli — moje presvedčenje, ako je ravno z listom vred v ogenj poženete — dalje segati nemam ne oblasti ne moči.

Ljubi Oča nebeški Vam daj vse dobro in ljubo zdravje in še (skoro!) ućakati našega slovarja, kar Vam, preč. g. prošt, iz srca želi ves Vaš sluga

O. Caf,
beneficijant.

Na Ptuj, 13. febr. 1872.

Tak je bil gospod Cafov odgovor. Da po tej jasnej izjavi velike avtoritete v slovanstvu nismo več smeli misliti vredovanje nemško-slovenskega slovarja gosp. Navratilu izročiti, se ume samo po sebi. Obrnil sem se precej do gosp. prof. Marn-a, ktere ga g. Caf kakor najdojstnejšega za izdelavo slovarja priporoča. Pa tudi ta gospod se je takemu delu zavoljo svojih službenih opravkov in zavoljo premalo trdnega zdravja odrekal. Bili smo tedaj spet na praznem.

(Konec prih.)

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Ljubljane, 17. julija. V dopisu iz Maribora neki „bivši bogoslovec“ zopet hujska zoper duhovski stan. Da bi „skažen bogoslovec“ dobro govoril o duhovskem stanu, so izjeme, toraj si je lahko misliti, da tudi iz Maribora ni ravno sladkih pisal. Vendar pa bi ne mislil, da se bode izlevil tolik svetoskrunec, ki bi od cerkvenega zbora potrjeno versko resnico preklinjal z „največo glupostjo“; — krehal, da so jo jezuiti „skovali“. Da psuje jezuite s „furijskimi evropskega miru“, to ni nič novega, zakaj jezuiti so veliki stebri sv. cerkve, in med njimi je še zmiraj veliko slavnih učenjakov. Cerkve pa odpadniki nikoli niso mogli trpeti, kakor tudi ne „učenih jezuitov“, ker jezuiti „nevednost lažnjive inteligencije“ preveč osramotujejo. To človeče se strašno šopiri, da ni bilo v njegovi šoli „vseobčne bratovske ljubezni“, kajti se je profesor boje hudoval — gotovo čez cerkvene sovražnike; človeče samo pa hujska zoper ves duhovski stan, ščuje mladenče „letošnje maturante“, zoper bogoslovje, „da z združenimi močmi“, pravi dalje, „čem prej razpodimo „nesveto nam, ki se redi in pase . . .“ — To se pravi, zanikarnež bi rad razdjal, izpraznil semenišče, ki ga je sam zapustil. Tako „ljubezen“ razodeva revše, ki je ravno tožilo čez pomanjkanje ljubezni! — Se vé, to vse pa ni hujskanje ljudstva, ni „Störung der öffentlichen Ruhe!“ Naj poskusi kak potepin tako zoper najbolj obskurno privatno šolo govoriti, bo že videl, kako hitro mu bo državni pravdnik za hrbtom; in vendar tudi cerkev od svojega imetja državi plačuje velike davke, ki ima pravico zahtevati, da se njene naprave varujejo pred vsemi rokovaškimi napadi!

Iz Trsta, 17. julija. (Izv. dop.) Tudi pri nas je med učitelje treščilo in enega hudo zadelo. Učitelj K. iz B. v tržaški okolici nam-

reč je bil te dni kar mahoma od službe odstavljen in začela se je zoper njega disciplinarna preiskava. Naši liberalni dopisniki v „Sočo“ in „Narod“ nemudoma poročajo vse, kar je in kar ni; pričakovali smo tedaj, da bodo z enako marljivostjo svetu tudi to naznanili, pa ker odstavljeni učitelj spada k mladoslovenski stranki, glejte, kako dopisniki o njem molče. Ali ni to nekako znamenje, da imajo naši mladiči slabo vest?*)

Iz mariborske okolice, 15. jul. (Izv. dop.) (Izštudiran potepin na diljah.) — „Slovenec“ pravi v št. 82 od 14. julija, da je nek žandar v Ložu na Kranjskem kapucinskega brata Daniela in nekega slugo v levnjak, to je v luknjo, zaprl in da njima je drugi dan nek adjunkt povedal, da je njuno beračenje „Vergehen gegen öffentliche Sittlichkeit“. Škoda, da tistega žandarja in adjunkta ni bilo pri rokah, ko se je v M. blizo Ptuja to-le zgodilo. Pred nekaj časom je prišel v gostilnico v M., kjer je pisatelj ravno pričujoč bil, nekoga večera C. beračiti, ki je bil že v sedmi šoli, ima dobra spričevala, ktera je pisatelj sam pregledoval, kateri sedmošolec je pa brž ko ne pozneje iz same lenobe študije na klin obesil, je zdaj dobrih 40 let star, navadno po slovenskih goricah na Štajarskem pa tudi po drugod zlasti duhovnike nadleguje in vse zapije kar dobi: tega je pisatelj osebno prepričan. Tistemu C. je dala blaga gospa vdova prenočišče, misleča, da je pač siromak, ker berači. Po noči pa ta siromak vrtane in gre na podstrešje, ali kakor po nekterih krajih pravijo, na dilje, kjer so dekile spale in leta za njimi, da so mu komaj ušle in je gospa na njihov klic prihitela gledat, kaj se godi. Drugo jutro je gospa pisatelju brž povedala, ne da bi njo bil baral, kako se je C. obnašal ter je rekla: „Če bo ta lump še kdaj v moj hram prišel, bom svojemu hlapcu ukazala, da naj ga s palico naklesti!“

Vprašam: Kdo se je pregrešil „gegen die öffentliche Sittlichkeit“, ali tisti neizštudirani študent pa izštudiran potepin, ki vse zapravi in po diljah za deklami leta, ali pa brat Daniel in njegov sluga, ki tudi zato beračita, da marsikterega reveža nasitita, ki na samostanske duri trkat pride? — Ta resničen dogodek naj bo še vsakemu v svarilo, da vsakega capina pod svojo streho ne vzame!

Iz Štajarskega, 13. julija. (Izv. dop.) (Sodnijska obravnava **.) Ker se človeku prerado pripeti, da se ga loti nejevolja in jeza, in mu izžene besedo iz ust, ktero bi sicer v mirnem in treznem stanu nikdar ne izgovoril, naj vam priobčim naslednjo sodnijsko obravnavo.

Pozno v večer, okoli večne luči pridejo k župniku A. ženin in nevesta z dvema pričama. Ena priča stopi naprej in pové g. župniku, da so jim pripeljali svate, naj bi jih sprejeli in potrebne reči zapisali. Župnik, komaj zagleda ženina, mu takoj reče na glas in prijazno, naj bi se raji poboljšal in pokoro delal (pozna namreč svoje farane bolj ko oče svoje otroke). Pové še svatom, da se pač ne spodobi tako pozno v farovž hoditi, celi dan pa potratiti pri krčmarjih. Po daljnem za- in odgovarjanju začne ženin protiti s civilnim zakonom. Pri teh besedah prime župnika sveta jeza, odpre vrata in zapodi svate iz hiše. Kakošne besede da so mu pri tem prizoru prišle iz ust, se do gotovega ni dalo dopričati. Po odhodu svatov bil je župnik vesel svojega hrabrega čina in

*) Kadar zveste izid preiskave, prosimo nam ga naznaniti!

**) Z obljubljenim nam boste jeko ustregli. Vred.

še na misel mu ni prišlo, da se bo moral zaradi tega pred sodnijo zagovarjati. Ko se je prihodnji teden ženin zopet oglašil, spodobno in ponižno, je bil tudi od župnika prijazno sprejet in oklican. Med tem pak je ženin, nekaj razjarjen, nekaj podšuntan, šel župnika tožiti, da so ga imenovali „tepca“ in „lumpa“ ter s tem žalili njegovo čast. K konečni obravnavi so došli vsi: g. župnik kot zatoženec, ženin kot tožnik in dve priči. Ker se tožnik noče mirno pogoditi, se prične obravnavati. Tajnik prebere zapisnik, v katerem se poroča prej navedeni dogodek. Priče se izprašujejo posebej. Ena priča potrdi celi dogodek, in vé, da so g. župnik rekli „pojdi vun, tepca“. So ga li imenovali tudi „lumpa“, se ne more spominjati. Druga priča pripoveduje dogodek prav enako, pa ne vé nič od „tepca“, ampak le od „lumpa“. Tudi ste obe priči prav odkrito izrekli, da se je dogodilo vse zelo pozno v večer in da so bili vsi vinjeni. G. župnik ne tají dogodka, se tudi spominja, da je imenoval tožnika „tepca“; mu je li dal tudi priimek „lump“, se gotovo ne spominja, kajti celo opravičena jeza ga je bila popadla. „Pa če sem ga bil tudi imenoval „tepca“ in „lumpa“, nadaljuje zatoženec, je le dvojje mogoče; ali te dve besedici kaj pomenjate, ali pa nič, in ste le navadna vsakdanja govorica. Ako je drugo istina, je tožba brez predmeta, ako obvelja prvo, sem pripravljen dokazati, da tožniku nisem storil krivice. Pri teh besedah izroči sodniku dve spričali o naravnem zadržanju tožnikovem. Spričali ste izdani od njegove občine in od njegovega prejšnjega gospodarja. Sodnik, na tihem prebravši obe spričevali, izreče, da ji ne pusti brati, ker ste takošnega zadržaja, da bi dali povod novim in težjim tožbam; in ko zatoženec temu ugovarja, dovoli sodnik, da se obe spričali priložite oficijelnemu zapisniku. S tem je bila preiskava dokončana, in ker zatoženec ne tirja, da bi se pričel zaprisegli, ste samo sodniku v roko segli v znamenje, da ste resnico govorili. Koj na to prebere sodnik razsodbo, da je zatoženec, župnik, privatnemu tožniku škodoval na časti, imenoval ga „tepca“ in „lumpa“, in se zaradi tega obsodi za nekaj goldinarjev globe ali pa nekaj ur zavora. Dovoljena pak je obema strankama pritožba pri višji sodnji, ktero je zatoženec g. župnik res takoj napovedal.

Moralo te obravnave si lahko slednji bralec posname sam. Ne bo pa vsakemu znano, kakošna ironija se je med obravnavo dogodila. V sosedni kanceliji namreč je c. k. uradnik na vse kriplje večkrat zavrešal: „Ti lump“ in „vi lumpi“; tako da so se v tej sobani poslušalci dregali in posmehovali, češ, ko bi se kdo našel in šel tudi g. sodnika tožiti zaradi žaljene časti. Gotovo se bo merilo vsem z enako mero; pa c. k. uradnika tožiti si ne upa vsak, župnika pa, in če je tudi poseben dobrotnik in podpornik dotične osebe, se kaj rado zameri in naznani sodnijam „zur gefälligen Amtshandlung“.

Cela obravnava je bila, se ve da, nemška; da bi morali gospodje uradniki po nekem paragrafu slovensko uradovati, to je pozabil celi svet.

Česka, 20. julija. „Vaterlandu“ se poroča, da bodo cesar 7. in 8. avgusta bivali v Pragi, 9. pa odšli k velikanskim vojaškim vajam, pri katerih bodo nazoči tudi vojaški zastopniki skoro vsih vnanjih držav. Cesarja bosta spremljevala Koller in John. Ustavovni list so pred nekimi dnevi veliko pisarili o pripravah, ki se v stari kraljevi palači v Hradčinah delajo za cesarjev sprejem. „N. fr.

Pressi“ pa se 18. t. m. iz Prage telegrafuje, da se tam o prihodu cesarjevem do sedaj še nič ne vé, in se tudi nikakoršne priprave za sprejem ne delajo. Svojat „Pressina“ se véde, kakor da bi cesar morai pri nji še le dovoljenja prositi, ali sme obiskati eno najlepših in najzvestejših svojih dežel. Strah, kterega liberalni ustavoverci pri tej priliki razodevajo, je pa zopet nov dokaz, kako slabo vest da imajo, in kako slabo mora stati njihovo delo, ker se tako zelo bojé, da ga utegne že vsaka njim neugodna sapica podreti!

Vnanje države.

Pruska, 20. jul. Iz Schweinfurta se telegrafuje, da duhovnik Hauthaler, kterega so dolžili, da je bil sokriv napada na kneza Bismarka, je čisto nedolžen in so ga iz ječe že izpustili. Liberalni listi, ki so tako določno krivdo zvrčali na-nj in na klerikalno stranko sploh, se skušajo zdaj s tem opravičiti, da okoliščine so bile take, da je bilo njegovo začasno zaprtje opravičeno. Če bi bili ti listi čakali sodnijske preiskave, preden so tako hudo obsodili g. Hauthalerja, bi jim zdaj ne bilo treba pripoznati, da so bili v zmoti. Tega pa vendar še zdaj nočejo popustiti, da bi ne natolcevali klerikalne stranke; ker se pa na Hauthalerja ne morejo več sklicevati, začeli so lagati, da je minister Falk v zadnjem času dobil več brezimnih pisem, v kterih se je žugalo njemu in Bismarku. Če bi to res bilo, bi se to ne naznanjalo še le zdaj, ampak gotovo bi se bile precej povsod pričele preiskave o kaki zarotbi itd. Če že hočejo lagati, naj bi jo saj tako učinili, da bi laž ne bila tako očitna. Tudi so začeli dolžiti katoliške liste, da so oni krivi prenapetosti, ktera je Kullmana pripravila k napadu na Bismarka, in vlada je neki z okrožnico gospóskam zapovedala ostro čuti nad katoliškimi listi, pa tudi nad katoliškimi družbami.

Francoska, 20. julija. Minister Fourton je hotel te dni odstopiti, pa Mac Mahon demisije ni sprejel. Nekteri menijo, da se je to zgodilo vsled različnih misel pri ustavnih postavah, nekteri pa, da zaradi Bonapartistov. Policijski prefekt Renault namreč je hotel popustiti službo, ker proti Rouher-u nočejo začeti sodnijske preiskave. Fourton je bil voljen Renaultovo odpoved sprejeti, pa Decazec se je ustavljal in Mac Mahon mu je pritrdil; zato je Fourton hotel odstopiti.

Španjska, 20. julija. Karliski zapuščajo Estelo in se pomikajo proti Bilbau, kterega bodo zopet oblegli. Republikanci se jih ne upajo prijeti, zato pa jih tem drznejši napadajo po časnikih. Nek telegram iz Madrida poroča, da so 1600 ljudi v Biskaji vjeli, ter žugajo postreliti jih, če bi bili napadeni. Neko drugo poročilo pa pravi, da bodo za vsaki strel, kterega storé iz brodovja, ustrelili enega človeka. To so tako očitne laži, da nam jih ni treba zavračati, ker še liberalni listi jih ne verjamejo.

Srbski kongres v Karlovcih je 16. t. m. enoglosno škofa Stojkoviča izvolil za patrijarha nezedinjenih Grkov, potem pa za 10 dni prenehal zborovati, da med tem časom cesar potrdijo novoizvoljenega patrijarha. Stojkovič je bil kandidat narodne stranke, in ogerski minister Bitto si je neki zelo prizadeval pregovoriti ga, da naj volitve ne sprejme, da bi vlada Srbom vrnila svojega kandidata, neki vladini list je tudi že trdil, da Stojkovič

ne mara biti patrijarh, od druge strani pa se zagotavlja, da Bittu te ljubavi ni hotel storiti in da volitev sprejme.

Razne reči.

— Gosp. Widman, vodnik naše vlade je prišel včeraj.

— Iz Kroke se nam 16. t. m. piše: Tat, ki je hotel okrasti cerkev v Podbrezjah, je skušal 15. t. m. tudi v Kropi pri Materi božji svoje rokodelstvo. Pa tudi tukaj mu je spodletelo, kajti zasačili ste ga dve ženi pri ostudnem hudodelstvu. Vendar je zbežal, preden so ga mogli zgrabiti. Čudno je to, da je bil zopet popolnoma in precej mestno oblečen, najbolj gotovo je kak študent, ki je šolo na kol obesil.

— Hinjski učitelj gosp. Jarm nam piše, da ni tako, kakor naš dopisnik v št. 79. o njem poroča, da bi bil on zabavljaj čez duhovne in ljudem prigovarjal jih ne poslušati. Opravičeval je le ranjega deželnega predsednika, o kterem se govori, da ga je Bog s smrtjo kaznoval, ker je cerkev preganjal, kar pa ne smemo verjeti, ker posamezni duhovni niso še cerkev. G. učitelj tudi piše, da moža, ki ga je zavrnil, ni imenoval „neotesanca“, ampak ga je le primerjal nekemu Torkvatu v Fabijoli in je svojim rekel: „Verjemite mi, ta mož je naprodaj, znabiti za kozarec vina vnel bi se za Auersperga“. Ker g. učitelja dobro poznamo, mu radi verjamemo, da nič hudega ni mislil, a to nam bo pripoznal sam, da govorjenje njegovo bilo je jako neprevidno. Zlasti je natolcevanje, da bi mož, s kterim se je pregovarjal, bil podkupljiv, je čisto krivično, kajti pokazal se je že pri prav sitnih prilikah pravega slovenskega korenjaka in poštenjaka.

— Po dogovoru kupčijskih ministerstev obeh polovic kraljestva se bodo od 16. t. m. počenši poslatve, ki se pošiljajo po vožni poti, ako pošiljalec zahteva, precej potem, ko dosepejo na odločeno mesto, z določeno previdnostjo adresatu ali prejemniku pošiljale po posebnem potu (ekspresu) na dom. Kdor želi, da se to zgodi z njegovo poslatvo, mora zapisati na pismo ali paket, pa tudi na vožni list besedo „ekspres“ ali „po posebnem potu“. Vendar take poslatve ne smejo spadati pod colnino, ne presegati zneska 100 gl. v poštnem povzetju in adresat mora bivati v istem okraju, kjer je pošta. Če sta pa pošiljalec in adresat oba v istem poštnem okraju, potem ta določba ne velja.

— Srbski knez Milan bode po poročilih iz Belega grada konec avgusta v Berlinu obiskal nemškega cesarja.

Listnica vredništva.

Gospodu dopisniku iz Goriškega se zahvalujemo za avtentične karakteristične notice o gg. Šukljuetu in Levecu. Pa ker gospoda zdaj mirujeta, pustimo ju tudi mi pri miru.

Eksekutivne dražbe.

24. julija. 3. Mih. Otoničar-jevo iz Cirknice (1223 gl.), — 3. Pet. Udovič-jevo iz Rožancev (1140 gl.), — 3. Jan. Urbas-ovo iz Dolen. vasi (1109 gl.), — 3. And. Švigel-ovo iz Dolen. vasi (1141 gl.), — 3. Ed. Kane-jevo iz Rakeka (4717 gl. 50 kr.), vse v Planini. — 2. Jan. Ozimek-ovo iz Povrsja (2080 gl.) v Krškem. — 2. Mat. Jelent-ovo iz Predloga (1173 gl.) na Brdu. — 2. Jan. Požun-ovo iz Drnovega (110 gl.) v Litiji. — 2. Tom. Špenko-vo iz Huj (680 gl.) v Kranji. — 1. Fr. Tomšič-jevo iz Bistrice (5750 gl.), — 3. Ant. Vrh-ovo iz Jazni (700 gl.), obe v Bistrici. 25. julija. 3. Pet. Šercer-jevo iz Sargarjev (1072 gl.), — 2. Neže Kramar-jevo iz Koprivnika (910 gl.), obe v Kočevji. — 1. Mat. Mustar-jevo iz Rašice (1314 gl.), — 1. Ant. Germ-ovo iz

Kompolja (845 gl.), obe v Vel. Lasičah. — 1. Ant. Ješenak-ovo (1600 gl.) v Radoljci.
26. julija 3. Ane Pucihar-jeve z Velikih vrhov (1664 gl.) v Ljubljani.

Telegrafične denarne cene

20. julija.

Papirna renta 70.20. — Srebrna renta 75.35. — 1860letno državno posojilo 109.80. — Bankine akcije 972 — Kreditne akcije 232.75. — London 110.85. — Srebro 104.10. — Ces. kr. cekini —. — Napoleon 8.85.

Denarstvene cene.

18. julija.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	70.35	70.45
5% renta v srebru	75.50	75.60
Srečke (lozi) 1854. l.	99.75	100.25
„ „ 1860. l. celi.	109.50	110.—
„ „ 1860. l., petinke	113.50	114.—
Premijski listi 1864. l.	133.25	133.75
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	93.50	94.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—
Ogerske po 5%	74.75	75.25
Hrvaške in slavonske po 5%	79.—	78.—
Sedmogradske po 5%	73.50	74.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	977	979
Unionske banke	123.50	124.—
Kreditne akcije	233.75	234.—
Nižoavstr. eskomptne družbe	900.—	910.—
Anglo-avstr. banke	155.50	155.50
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	160.75	161.25
Tržaške „ 100 „ k. d.	106.—	106.50
„ „ 50 „ „ „	52.—	53.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	25.—	26.—
Salmove „ 40 „ „ „	31.—	32.50
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	25.50	26.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	28.50	29.50
St. Genois „ 40 „ „ „	24.—	25.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	18.50	19.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	—	—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.31	5.32
Napoleonsd'or	8.86	8.87
Srebro	104.15	104.30

100 goldinarjev

na eno leto in za dobre odstotke želi nekdo si izposoditi, ki zamore s svojim premoženjem in po svojem stanu vsaktero zagotovilo za vrnitev dati.

Blagovoljne ponudbe sprejema „Opraviništvo Slovenca“.

Dobro skušen

tesarski polir,

ki ume tudi žage staviti in zna nekoliko nemški, dobi precej stalno službo na več let z mesečnim zaslužkom 45 do 50 gold. v srebru, zraven še drva in stanovanje. Sprejme se tudi

priden zidar,

kteremu se zagotovi vsak dan po zimi in po leti dnevna plača 4 srebrnih dvajsetic.

Prosilci naj se prej ko mogoče obrnejo do Blaznikove tiskarnice.

Posestvo

oddaljeno streljaj od zatiške cerkve (Sittich) in sodnije, prav lepo proti solncu na ravnem pri okrajni cesti, pripravno za vsako obrtnijo: 1 oral 956 sežnj. njive, 180 sežnj. travnika, 22 sežnj. vrta, 4 orale gozda — skupaj 5 oralov 1286 sežnj.; s pohištvom v prav lepem in dobrem stanu, 4 sobe, 2 kleti, 3 hleve, prostoren nov skeden itd. Vse to se prodaja dobrovoljno za ceno 1600 gold. Dá se tudi le samo pohištvo na več let v najem. — Natančneje se izvé do 15. avgusta 1874 pri Antonu Berle-tu, orglarju na Javorji, pošta Šmartno pri Litiji.

Iz dajatelj in za vredništvo odgovoren: F. Pevec.

Prvi izredni občni zbor delničarjev

prve občne zavarovalne banke „Slovenije“ v Ljubljani

bode vsled sklepa upravnega odbora 16. t. m.

dne 17. avgusta 1874 o 5. popoldne

v čitalnični dvorani v Ljubljani.

PROGRAM:

1. Poročilo upravnega odbora o društvenem stanju.
2. Predlog, da se vplača daljnih 10% ali 20% na delnico. Oni p. n. delničarji, kateri se hočejo vdeležiti zbora in pri njem glasovati, naj blagovolijo vložiti delnice v smislu pravil §. 24. pri bankini blagajnici najkasneje do 11. avgusta t. l. proti potrjilu in prejetji legitimacijskega lista.

V Ljubljani, 17. julija 1874.

Opravični odbor

prve občne zavarovalne banke „Slovenije“ v Ljubljani.

Jože Debentz, l. r.
podpredsednik.

M. Pakič, l. r.
opr. odbornik.

J. A. Blaschke, l. r.
vod. ravnatelj.

Lekarna Piccoli „pri angelju“

v Ljubljani na dunajski cesti št. 79.

Homeop. zdravila, zdrav. specialitete, vulk. gum. blago, pasi za kilove, dišave.

Naročila zunaj Ljubljane se naglo izvršujejo s poštним povzetjem — Stroške zavrtkov in pošiljanja trpé naročniki. — Prodajalcem se dajo navadni odstotki.

(32—2)

Za Kranjsko edina zaloga sledečih reči:

Izkuha iz Kine in Koke. Najboljši do zdaj žledčini likér (pijača). Ta izkuha se dela iz kinske skorje in kokovega perja, oboje dobivam jaz najboljši in prav iz vira, in tako mi je mogoče podati zdravilo, katero sme veljati za najboljši, ker pomaga zoper telesno slabost, izvirajočo iz razdraženosti čutnic; dalje pomaga zoper onemoglost in vtrujenost, ki zavira reproduktivno zmoglost, pospešuje tek krvi, prebavljanje in daje različnim delom in udom života novo moč in novo življenje.

Cena steklenice (flaške) 80 kr.

Pravo norveško Dorševo olje iz ribje masti, katero dobivam naravnost iz Bergena na Norveškem. Posebno se rabi ta bergenska Dorševa ribja mast zoper revmatične bolečine, putko, zlasti pa zoper škrofelnje, pljučno sušico in jetiko, zoper začasna izpuščanja in trpljenje čutnic.

Cena izvirne flašice 80 kr.

Voda iz lankasterskega limbarja. To vodo v elegantnih kroglih tako zelo rabi, da bi bilo od več jo še posebno priporočati. Treba nam je le tiste, ki jo rabi, opomniti na to, da si zberó prav dobro sorto. Raba in skušnje so pokazale, da je najboljša sorta tista, ki je znana pod imenom lankasterska limbarjeva voda. Ona dá koži leskečo belo barvo, je varuje prezgodnjih gub in hipoma pogladi grbe. Očisti je tudi raznih madežev in mozoljčkov, in zaceli pike, ki se naredé vsled suše. Z eno besedo, prav zaklad je za lišpanje, zato jo ženstvo, kteremu

je na telesni lepoti kaj ležeče, po pravici obraja in rabi.

Steklenica te vode velja 1 gold.

Izkuha iz skorje tamanske, zelo okrepčevalno zdravilo zoper nakopičenje žolča in gnjilobe, katero razžene, ako se jemlje po malem; ako se ga pa vzame več, goni brez bolečin in težav prav lahko naprej, zato svetujejo zdravniki to zdravilo zlasti tam, kjer bi bila druga enaka zdravila prehuda. Pri prisadu v drobji in pri različnih mrzlicah za vedno žejne bolnike pač ni prijetnejše pijače.

Steklenica velja 40 kr.

Gotovo zdravilo za mrzlico, zanesljiva pomoč pri mrzlicah različne vrste. Da pomaga, to je dokazana resnica, o tem se prepriča vsak bolnik, ki ga rabi. Mrzlica, po tem pripomočku ozdravljena, se ne povrne in ne čuti se nobenih slabih nasledkov.

Cena steklenice 80 kr.

Za zobé in zobno mesó. Ako hočeš biti zdrav in lep, moraš imeti snažna usta in čiste zobé. Če se zobje vsak dan ne snažijo, dajo od sebe neprijeten, večkrat zelo hud duh, dobé črno ali umazano barvo in začno gnjiti tako, da bolé in ne služijo več. Nasledek tega je slaba prebava in shujšanje.

Vsemu temu pomaga vsakdanja raba moje vode za usta in moke za zobé; oba krepčata zobno mesó ohranita sapi dober duh in zobem lepo naravno barvo in branita gnjilobi in riji zob.

Cena steklenice vode za zobé 60 kr. škatljica moke za zobé velja 40 kr.

Kipeča moka (Brausepulver) škatlja	gl. 30 kr.
Pasi za kilove, s pravim jeklenim peresom za male otroke eden	1 „ 20 „
— za dečke, eden	1 „ 40 „
— za može, eden	1 „ 80 „
— „ „ z okinčano paloto, posebno fini in elegantni	2 „ 40 „
Prsni klobučki iz gumielastike, eden	— „ 40 „
Klistirna brizgalka, za otroke	1 „ 60 „
Irigatorji iz rude, za samoklistiranje, fini in elegantni, eden	6 „ — „
Borovniško žganje, flaša	— „ 50 „
Repinčev olje za ohranjanje las, flaša	— „ 50 „
Žepne klisopumpe, s kositarsko omarico, za samoklistiranje, ena	3 „ — „
Životna esencija, flaša	— „ 10 „
Životni balzam po Seehoferji, flaša	— „ 10 „
Mandeljnova moka (namesto žajfe) za lepšanje in ohranjanje kože, flaša	— „ 10 „
Po vsem svetu znane Menotti-pastile, gotovo sredstvo za kašelj, škatlja	— „ 75 „
Mlečne pumpe, ena	— „ 80 „
Materne brizgalka z ravnim nasadom	2 „ — „
— z vpogojenim gumijevim nasadom	2 „ 40 „

Da se varujejo vsakega ponarejenega blaga, prosijo se naročevalci, da se pri naročevanju obrnejo naravnost na lekarno

Piccoli „pri angelju“, dunajska cesta št. 79 v Ljubljani.

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.